

Mente & Manu

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI AJALEHT

Akadeemik Raukase teadusmaailma „Oscar“

„Hirm kliima soojenemise ees on ülepaisutatud,“ kinnitab TTÜ Geoloogia Instituudi konsultant akadeemik Anto Raukas rahvusvahelises teadusajakirjas „Science“ 10. märtsil ilmunud artiklis.

Maailma kõrgeima tsiteeritavusega rahvusvahelise teadusajakirja „Science“ järjekordses numbris ilmus kliimamuutuste teemaline artikkel „Viimase mandrijäätmise lõpp Skandinaavia jääkilbi kaguosas“, mille üks autoreid on Eesti teaduse grand old man Anto Raukas.

„Kliimat kujundavad kolm peamist protsessi: soojusvahetus, niiskusvahetus ja atmosfääri tsirkulatsioon, mis omakorda sõltuvad paljudest globaalsetest ja planetaarsetest faktoritest, samuti Päikese süsteemi asendist galaktilisel orbiidil,“ ütles ta Mente et Manu toimetusele. „Kõik need mõjurid on paljukordselt võimsamad inimõjust ja seetõttu on praegu valitsevad kerge-meelsed hinnangud kliima soojenemisest ja maailmamere tõusust tublisti üle hinnatud. Me püüdsime oma töös erinevate mõjurite osa tasakaalustada ja objektiivsemalt hinnata“, lisas Raukas.

„Rakendasime esmakordselt maailmas ulatuslikul territooriumil dateerimiseks üsna kallist kosmogeense berülliumi meetodit. Me püüdsime minevikusündmuste täpse dateerimise ja möödaniku liustike ulatuse hindamise baasil teha hinnanguid tulevikuks,“ märkis akadeemik Anto Raukas

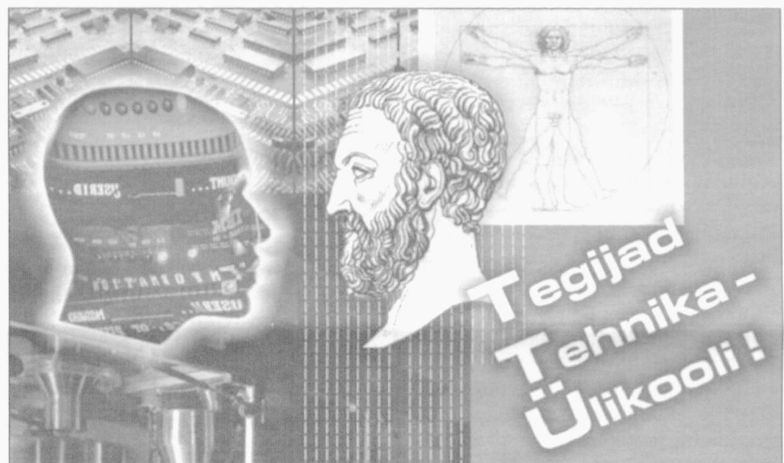
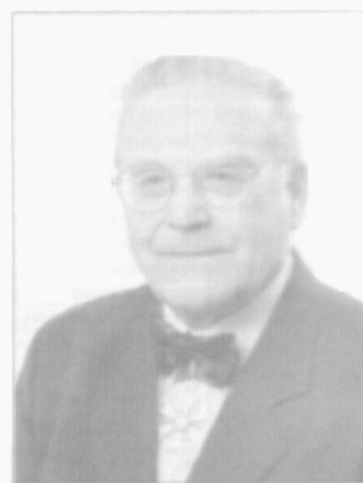
Ameerika Ühendriikides pea kaks sajandit ilmutavat ajakirja „Science“ peetakse teadusmaailmas üheks prestiižseimaks, kus oma teadustulemusi eksponeerida on õnnestunud vähestel eesti teadlastel. Teadlaste jaoks on publitseerimisvõimalus seal sama tähendusega nagu „Oscari“ võitmine filmitegijatele või olümpiamedal sportlastele.

TTÜ Geoloogia Instituudis töötava akadeemik Raukase pikaajaline teadustegevus ulatub kaugemale tava-teadlase raamidest. Teda on jätkunud nii kultuuri kui poliitikasse,

rääkimata keskkonnakaitsest ning tudengite ja noorte teadlaste juhendamise. Üle 1700 publikatsiooni avaldanud akadeemik kommenteerib ise oma saavutust järgmiselt: „Tegu ei ole minu ainuautorluses valminud tööga, vaid tugeva rahvusvahelise kollektiiviga, kes ühise eesmärgi nimel on töötanud ligikaudu 10 aastat.“

P.S. Intervjuu akad Anto Raukasega oli eetris mitme raadiojaama saadetes, sh 12. märtsil teadussaates Labor (Vikerraadio) ning Science'i artiklit kajastasid suurimad Eesti ajalehed.

Mente et Manu

Tehnikaülikool avab ukseid tulevastele tegijatele

Euroopa Liidu Lissaboni strateegia kohaselt tuleb püüda selle poole, et aastaks 2010 tõuseb tehniliste erialade üliõpilaste arv 15%ni. Selleks tuleb eelkõige suurendada ühiskonna teadlikkust ja valmisolekut tervikuna: ainuüksi sellisele tõsiasjale tunnetamine, et kogu meie (heaolu)ühiskond baseerub suure osas tehnilistel tehnoloogiatel, ei pruugi tulla iseenesest.

Nendest eesmärkidest lähtuvalt korraldab TTÜ sel aastal oma lastiste uste päevad kolmes Eesti linnas: Tallinnas (22. märtsil), Tartus (24. märtsil) ja Jõhvis (1. aprillil).

Nende päevade raames on kavas huvilistele tutvustada meie teaduskondi ja kolledžeid ning anda võimalus tutvuda TTÜs valminud välja- ja paistvaimate insenerisaavutustega.

Lähtuvalt vana Westmanni tarkusest, et „iga ärimees peab tänapäeval ka natuke luuletaja olema“, siis kindlasti ei puudu nendelt päevadelt ka TTÜ fotoklubi näitused ning meie kultuurikollektiivide ülesastumised. Kuna Tallinnas on pööratud kahtlemata ülikoolimajal endal, siis käib viimatimainitu eelkõige Tartu ja Jõhvi kohta.

Kellel lähem huvi, saab infot TTÜ avalehelt (www.ttu.ee) või siis www.ttu.ee/vastuvott, kus on üleval nii ürituste toimimise kellaajad ja -kohad kui ka konkreetne päevakava iga linna kohta eraldi.

Maris Lehtmeis
projektijuht

TTÜ kommunikatsiooniosakond

Lapsed tehnikateaduse juurde!

Tallinna Tehnikaülikool korraldab ka kevadisel koolivaheajal järjekordse traditsioonilise linnalaagri, mis on suunatud 7.-9. klassi õpilastele, kes soovivad oma vaheaja põnevalt sisustada ning uusi teadmisi ja huvitavaid kogemusi saada.

Senised laagrid koolivaheajadel on osutunud menukaks – laste jaoks põnev ja vanematel süda rahul, et koolivaheajal harivalt sisustatud. Laagri projektijuhi Ann Neudorfi te-

tel jätkatakse ka selles laagris lastele juba väljakujunenud tegevuste pakkumist: kolme päeva jooksul tehakse sporti ja õpitakse söögivalmistamist, väga populaarsed on ka kodulehekülje vormistamise õppimine ja iseliikurite ehitamine (viimane lõpeb ka asjakohase võistlusega).

Laager kestab kolm päeva: 21. – 23. märtsini.

Linnalaagrist lähemalt:
<http://linnalaager.ttu.ee/>

Eesti esimese teadusfoto konkursi parimate autasustamine ja võistlusele saadetud tööde näituse avamine toimub neljapäeval, 23. märtsil kell 16.00 Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi saalis Tallinnas Mustamäel, Akadeemia tee 23.

Tehnikaülikooli koostöölepe Jordaanias korporatsiooniga

13. märtsil allkirjastas Tallinna Tehnikaülikooli rektor Peep Sürje koostöö raamkokkuleppe Jordaanias International Corporation for Oil Shale Investments esindajatega.

Sõlmitavas koostöölepingus kavandatakse põhitegevustena Ammanis loodavas kolledžis kütuste keemia ja tehnoloogia ja teiste tehnika-alade õppekavade avamist, teadusarendusüksuse loomist põlevkivitehnoloogiate arenduseks, vajalikke uurimistöid põlevkivi valdkonnas ning täiendkoolitust tehnikaaladel.

Koostööprojekti ühe eestvedaja, Tallinna Tehnikaülikooli põlevkivi instituudi direktori kt Jüri Soone sõnul on Jordaanias poole huvi koostööks Tallinna Tehnikaülikooliga suur. Seda eelkõige eesmärgiga, et kavandatav Jordaanias põlevkivide kasutuselevõtt tugineks algusest peale meie ülikooli maailmas kõrgelt hinnatavale teadus- ja õppekõlmusele põlevkivitööstuse arendamisega seotud tehnikavaldkonnades. Jordaanias põlevkivi ressursid on suurusel neljas maailmas, lisas Soone.

Jordaanias esindajad otsivad oma põlevkivitööstuse investeerida soo-

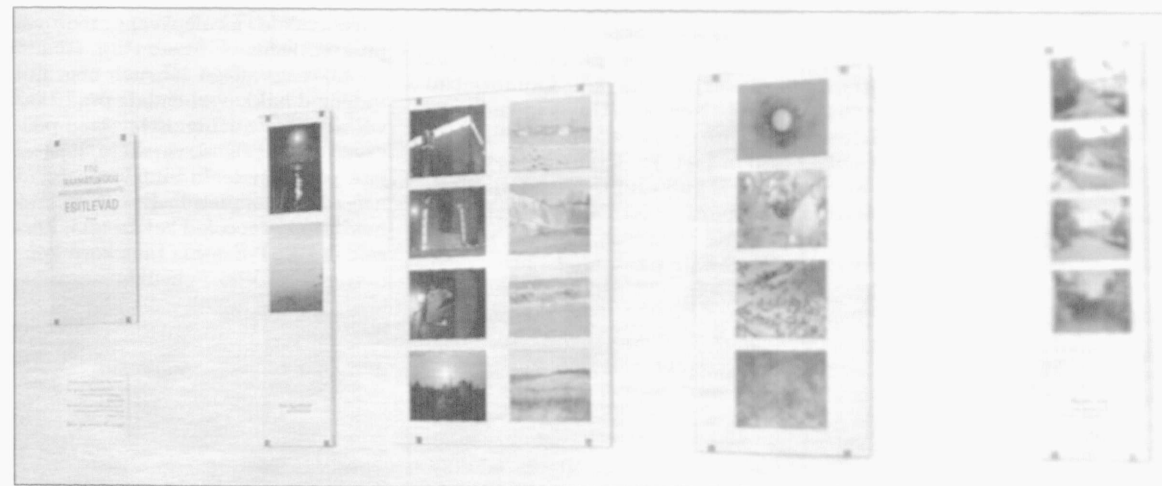
vijaid kõikjal maailmast, eelkõige naaberriigist Saudi Araabiast - selle arendamiseks kavandatakse paigutada kokku 10 miljardit dollarit (ligi 150 miljardit krooni) -, puudu on veel vaid tootmiskogemusega partnereid.

Kuna Eesti põlevkivitööstust peetakse üheks parimaks maailmas, tulidgi sellega tutvuma ja koostöövõimalusi uurima. Saudi Araabia

naaberriigi Jordaanias põlevkivivarud on maailmas ühed suurimad. Eesti põlevkivitööstusse saadud investeerida ei kavatse, kuna see on nende jaoks liiga väike.

Kersti Vähi
TTU pressitöötaja

Vt ka intervjuud prof Jüri Soonega lk 2.

Kena näitus fuajees

Meie raamatukogu harrastusfotograafid Meelis Ideon, Maie Ruljand ja Rait Agurajaja said hakkama toredata üllatusega. Peahoone 2. korpuse fuajees oli just sobivalt vabariigi aastapäevaks avatud fotonäitus Eestimaa loodusest: kaunitel suvised öied kodu-

tänavalt ja koduüelt, salapärase hämarus tuttavate siluettidega siit-samast meie ülikooli lähedalt. Ent ka natuke kaugemalt - Laanemetsast - looduse aastaring. Näitus sundis seisatuma, kui seal möödusid. Ja ikka ja jälle võis imetleda seda kutsuvat suu-

sarada, mis võib paade vahel või neel värvikirevaid õisi... Fotograafidele sooviks edaspidiseks uusi huvitavaid leide meid ümbritsevast loodusest.

Virve Leiumees
TTU Raamatukogu

M&M

In memoriam

Lennart Meri

1929 - 2006

Eesti Vabariigi President 1992-2001
Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik

Tallinna Tehnikaülikool mälestab

M&M

In memoriam

Endla Vallas

31.10.1918 - 2.03.2006

Insenerigraafika keskust on tabanud lein: 2. märtsi lumepäikseline päev viis meie hulgast Endla Vallase, graafika kateedri asutajaliikme, kauaaegse õppejõu ja unustamatu kolleegi. Lahkunud on alaliselt vaimuvirge ja soliidne, mitme põlvkonna jooksul graafika kateedri järjepidevust, püsiväärtusi ja stabiilsust kandnud teenekas pedagoog.

Endla Vallase elutee sai alguse 31. oktoobril 1918. a Tartumaal Peedul. 1937. a astus ta Tartu Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonda, mille lõpetamise järel 1942 sai matemaatika kutse-diplomi. Võõrvõim ja ideoloogiline sallimatus viisid aga selleni, et sõjaaegsed dokumendid tunnistati kehtetuks ning Endla Vallas pidi pärast sõda sooritama lisaeksameid tõestamaks oma kvalifikatsiooni.

1944. aastast töötas Endla Tallinnas matemaatikaõpetajana ning seejärel 1. septembrist 1947 pea pool sajandit meie ülikooli graafika kateedris, algul assistendi hiljem vanemõpetajana. Aastatel 1944-1950 õppis ta töö kõrvalt TPI ehitusteaduskonnas arhitektuuri erialal ning sai teise kõrghariduse arhitektina.

Tänu laialdastele teadmistele ning sügavale intelligentsiale oli Endla Vallas tudengite armastatud ja hinnatud õppejõud. Tema kujutava geomeetria loenguid kuulati suure tähelepanu ja huviga, need paelusid selge mõtte, loogika lihtsuse ja emakeele iluga.

Endla oli oma hingelt tundlik ja tagasihoidlik inimene, kolleegid oskasid hinnata tema pealetungimatut, aga truud sõprust.

Endla Vallasest jääb kestev mälestus kui sõbralikust, suure töökiindumusega, sügavate teoreetiliste teadmiste ja nende hea rakendusoskusega hinnatud pedagoogist.

Graafika kateedri endised ja insenerigraafika keskuse praegused liikmed langetavad pea Endla Vallase mälestuseks.

Kolleegid insenerigraafika keskusest

Looduse õhtu Lõuna-Eestis

4. märtsil toimus Karksi-Nuia Kultuurikeskuses "Looduse õhtu", kus TTÜ Geoloogia Instituudi töötajad tutvustasid oma töid ja tegemisi.

Õhtu esimeses osas näidati seitset loodusfilmi (autorid Mati Viul ja Toivo Tubli), mis on tehtud suuremalt jaolt Geoloogia Instituudi rikkaliku materjali baasil.

Filmides nähtud illustreerisid ürtuse teises osas avatud näitused:

- Ehted meteoriididest ja rändkividest - autor metallikunstnik Viivi Aavik;
- Fossiile meilt ja mujalt, kus lisaks kivististele sai näha ka unikaalseid meteoriidikilde Sihhote-Alinist ja raudmeteoriidikilde Kaalist;
- Astronoomiat tutvustav näitus, kus soovijad said läbi teleskoobi tähistäevast vaadata.

Geoloogiadoktor Elga Mark-Kurik näitas Karksi-Nuia ürgorust leitud kalafossiile ja tutvustas 1960ndatel aastatel korraldatud ekspeditsiooni ürgorgu.

Näitusi tutvustasid ja vaatajate küsimustele vastasid Jüri Ivask, Ülo Kestlane ja Viivi Aavik.

Vaاتماتا erakordselt ilusale ilmale oli publikut rohkesti, seega võib Looduse õhtu lugeda kordaläinuks. Järgmine samasugune üritus toimub juba lähinädalatel Valgemaal.

Mati Viul
TTÜ Geoloogia Instituudi
haldusdirektor

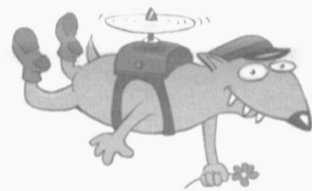
Tule Tartu kevadpäevadele!

Festival Tartu Kevadpäevad pakub 24. aprillist 1. maini mitmekülgset meelelahutus- ja kultuuriprogrammi. Tule ja puhka vaim välja!

Kevad saabub Tartusse igal aastal traditsiooniliselt erilisel moel. Õige kevad algab alles siis, kui tudengipäevad oma lusti ja mölluga on Tartu talveunest üles raputanud. Tudengipäevade maskott kollane koer Villem ootab kõiki aprilli lõpus Tartusse, et kevadpäevadest aktiivselt osa võtta, meeletusi teha ja ennast proovile panna, koos möllata ja vallatust tudengivaimususest osa saada.

Emajõel on paadiralli rada juba peaaegu jääst vaba ja kindel on see, et kevadpäevade ajal särab päike taevast ja mätas on kuiv. Too kummi-paati tolmurullide alt välja, pane kokku veekindel meeskond ja rega end paadirallile! Samuti otsi ruttu välja haamer, mis eelmisest kevadest on nurka kopitama jäänud ja hakka Karsummi jaoks lennumasinat ehitama, et Emajõe kohal lennata! Kui tunned, et sõidumasinat ehitamine pole just sinu ala, aga adrenaliinijanu siiski kustutamist vajab, saab ehk Kostümeeritud teatejooksust või Tudengiekstreemist sinu jaoks kevadpäevade tippheik.

Palju üritusi on ekstreemseid, kuid kes tahab, võib ka rahulikult Pirogovi pargis ja Tudengi Varjupaigas kevadet nautida või Tudengilaululilusate viisidega südant soojendada. Et aga ise Tudengilaulu konkursil osaleda, on vaja püüda helilindile paar lugu oma kollektiivi esituses ning saata või viia need koos regist-

Tartu Kevadpäevad 2006

reerimislehega hiljemalt 16. aprilliks Tartu Üliõpilasmajja. Tulevaste ärigeeniuste tudenglik ärivaist leiab parimat rakendust ülipõneval Tudengilaadal ning varandust tasub otsida Toomemäel seikluslikul Aarete jahil. Ja kui tuleb tahtmine oma rõõmu, geniaalseid ideid või lihtsalt mõnda ilusat lugu teistega jagada, siis ootab sind vabalava.

Muidugi toimub lisaks mainitutele veel palju põnevaid ettevõtmisi: Kevadpäevade proloog ja tuleromanika, Naiste mudamaadlus, Volbritule süütamine, Aarete jaht, Laste rattatuur, Kuraditosin, Professorite jooks jne. Heakorrapäeval anname oma panuse Tartu linna ja Emajõe korrashoidmise heaks. Keskkond on sel kevadel festivali üheks läbivaks teemaks, suure trallitamise ja vaimukusotuse kõrval pöörame tähelepanu ka keskkonna säästmisele.

Roni toast välja ja tule Tartusse kevadist rohelust ja tudengivaimust nautima – kõik on võimalik, kas või lendamine!

Lisainfo, registreerimine ja kava
www.studentdays.ee

Kevadpäevade korraldajad

Kaunis meene

Uue meelde jääva kingitusena saab kommunikatsiooniosakonnast osta kunstnik Feliks Sarve Tallinna Tehnikaülikooli peamaja kujutatavat graafilist lehte. Kõik eksemplid on kunstniku poolt signeeritud. Eksemplaride arv on piiratud.

Kontakt: Georg Jegorov; ruum: I 210; tel 620 3505

Tallinna Kolledž koostöös Infotargaga

6. märtsil allkirjastasid Tallinna Tehnikaülikooli Tallinna Kolledž ja Infotark AS koostööleppe jaekaubandusspetsialistide koolitamiseks.

Sel õppeaastal avati TTÜ Tallinna Kolledžis majanduse ja ärikorralduse erialal uus jaekaubanduse õppesuund. Infotark AS garanteerib praktikakohad kolledži jaekaubandusele spetsialiseeruvatele tudengitele.

Allkirjastamisel osalesid Infotark ASI tegevdirektor Jüri Ross, TTÜ arendusprorektor Andres Keevallik, TTÜ Tallinna Kolledži direktor Udo Meriste ja kolledži õppekavade kuraatorid.

Infotark ASI tegevdirektori Jüri Rossi sõnul on koostöö TTÜ Tallinna Kolledžiga vajalik, kuna tööturul on puudus headest jaekaubandusturu spetsialistidest. "AS Infotark tagab jaekaubandusele spetsialiseerunud õppuritele praktikakoha ning võimaldab tublimatel praktikantidel asuda pärast kooli lõpetamist tööle erinevatesse osakondadesse," tutvustas Jüri Ross koostöö sisu. "Usun, et paljud TTÜ Tallinna Kolledži üliõpilased leiavad pärast kooli lõpetamist meie ettevõttes tööd," ütles Jüri Ross.

TTÜ arendusprorektori Andres Keevalliku sõnul on TTÜ Tallinna Kolledž eesrindlik õppeasutus. „On meeldiv, et kolledž reageerib kiiresti Eesti majanduse vajadustele ja üht-

lasi on sellised koostöölepingud ka üliõpilastele suureks abiks," lisas Andres Keevallik.

Kolledži direktori Udo Meriste sõnul on hea, et väljaspool Tallinna elavatel üliõpilastel on võimalus praktikal viibida oma kodukohas. „Oleme seni Büroomaailmaga koostööd teinud, kuid kindlasti muutub see nüüd veelgi tõhusamaks," sõnas Udo Meriste.

AS Infotark põhitegevuseks on kontoritarvete ja bürootehnika jaen ning hulgitüük. Firma haldab Eestis kaupluste ketti Büroomaailm, mis on suurim kontoritarvete, büroo- ja arvutustehnika kaupluste kett Eestis. Infotark on laiendanud kõigis-

se kolme Balti riiki ja Soome.

TTÜ Tallinna Kolledžis majanduse ja ärikorralduse üliõpilased läbivad laiapõhjalise õppekava, mis hõlmab õppeaineid majandusteadusest, juhtimisest, turundusest, õgusteadusest, logistikast ning uue õppesuuna ka jaekaubandusest. Sellel õppeaastal õpib uue õppekava järgi majanduse ja ärikorralduse erialal 175 üliõpilast. Sarnane koostööleping on sõlmitud ka Rimi Baltic Foods ASiga.

Maris Sagar
arendusjuht
TTÜ Tallinna Kolledž

Toimetus & teostus

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht *Mente et Manu*

19086 Tallinn. Ehitajate tee 5 (I-214), faks 620 3591

Peatoimetaja
Fotod
Küljendus
Trükk

Mart Ummelas
TTÜ
OÜ Punkt ja Täpp
SpinPress

e-mail: ajaleht@ttu.ee
www.ttu.ee/ajaleht/

Omnia praeclara rara

Kõik suurepärased asjad on haruldased

Mente et Manu nr 6
ilmub 5. aprillil,
kaastööd palume esitada
31. märtsiks

